

Tibor AZ ÉN ASSZONYOM, A TE ASSZONYOD

Az én asszonyom, a te asszonyod, az ő asszonya... — mormolt. — Meine Frau, deine Frau, seine Frau... — az íróasztalra könyökölt, hájába túrta ujjait, nem figyelt. Milyen hülyeség, milyen iszonyú hülyeség, hogy az emberiség kitalálja ezeket a formulákat. — „Az én asszonyom, a te asszonyod, az ő asszonya...” Lukács kinézett az ablakon. Hull a hó, ellepi az egész országot, ő meg itt asszonyozik.

— Mit mormogsz? — felesége benyitott, pongyolája szétnyílt, puha kis combja előredűlt. — Milyen asszonyokról beszélsz mindig?

— Hagyj a csudába! — Lukács kedvetlenül felelt, nem volt nyelvérzéke.

— Hiába tagadod — Éva beljebb jött, a kis szobában állt a füst. Odament a zöld növényekhez, legyezgette őket. — Megölböd ezeket a növényeket, el-sorvadnak.

— Hagyjál tanulni! Tudod, hogy tíz nap múlva vizsgázom és semmit sem tudok. Ragozni sem.

— De mást igen. — Egyik növény nagy zöld levelét simogatta, mint egy sima tenyeret. Meghajolt, látnivalóan nem volt rajta semmi. — Tudod, egy kis városban minden kiderül. Két perc alatt. Miért vagy ilyen, Feri, mondd?

— Mit akarsz? — Lukács fel-emelte a hangját, összehúzott szájjal ránézett az asszonyra.

— Azt akarod, hogy a jövő héten már mindenki beszélje a vállalatnál, hogy láttátok, a Lukács Feri kikezdett a barátja... —

— Hagyd a fenébe! — hirtelen kiáltott fel, törzsén is rántott egyet, lesodorta a hamutartót. — Nesze. Most ezzel jössz. Minden héten egy újabb nővel jössz. Ugyan...

— Mert te is minden héten... — Éva előbbre jött, az ablak felé, ráesett a kinti nagy hó fénye, megvilágította az arcát, nyakát. Kilépett, mint egy kis házi színpadra, a házasság színpadára, egyszerű pongyolajelmezében, kisgyerekes múltjával, ahogy még Keszthelyről följött, ott állt, véglegesen, mint egy kis szobor. Lukács szerette. Nagyon szerette.

Ahogy most a fiatalasszonyra esett a hó fénye, látta ezt. Hirtelen látta az egészet, a régebbi éveket, ahogy mentek, együtt a gimnáziumba, lóbálták a táskát, szaladtak a hóban, Éva kibált, „ne fogj meg, ne fogj meg” — de ő megfogta. Elébe ugrott a ferde kis utca, Éva megvonagló, gyerekes szája, amint elsírja magát, aztán a vonatok, állandóan a fekete vonatok, ülnek egymás mellett és néha összenyomják a térdüket, és melegük van, Éva fekete magas nyakú pulóverben föl, és ő csak szereti, állandóan. Cserepes a szája a vágtyól, és néz rá. Ülnek a vonaton — most meg ezzel a nővel jön...

— Nem akarok veszekedni, Feri.

— Mit akarsz? Nem látod, hogy tanulok? Jövő héten...

— Tudod, egy asszony, aki szeret... mindent megérez.

— Ne hülyülj most. — Dühösen befordult a tankönyvébe. — „Az én asszonyom, a te asszonyod, az ő asszonya...” Főlnézett a levegőbe. — Nem rossz. Még a Miasszonyunk hiányzik... — maga elé nevetett. — „Meine Frau, deine Frau...” — megint nevetett. — Vagy „Mon ami, ton ami, son ami” — marhaság.

— Nem veszel engem komolyan — Éva mellé állt, nekידőlt az íróasztalnak a combjával.

— Most mit vegyek komolyan? — Lukács főlnézett, zöld szeme csillogott, kis ránc jelent meg a bal szeme sarkában.

— Csokolóztatok?

— Ne nevettesd ki magad... Lukács arcába robbant a hó meg a nevetés. Elővillantak masszív fogai, a fényben előugrott az álla, kicsit ragadozóra emlékeztető álla, ami olyan férfiasnak tetszett Évának mindig, elővillant

egész okossága, gyors reflexek, az arc hirtelen lelepleződött, mint egy fotón amelyet a képszapokban látni bűnözőkről. Vonzó volt ez az arc, az az arc volt, amit Éva megszeretett, kicsit gyerekes, kicsit gazember. Sose fog megváltozni. Becsap. Megcsal. Csak tudnék kitérni valahogy ebből a kelepceből, ebből az arcból, ebből a nyájas gazemberségből...

— Hát nem veszed észre magad? Hogy mindenki látja? Csokolóztatok, csak azt mondd meg?

— Te, hogy képzelsz rólam ilyet, most azt mondd meg — Lukács külön hangsúlyozott minden szót.

— Persze. Épp rólad. Ártatlanság. Csak azt mondd meg, csokolóztatok-e? De hát ilyet kérdezek. Mért ugrottatok szét, amikor beléptem?

— Szétugrottunk? Marhaság. Megijedtem... és kész.

— Csokoládat, és... kész.

— De, Éva... — ez az asszony az? Melyik asszony? Melyiknek a szája? Mennyi idő telt el? Ez az a gyerekkasszony, akivel együtt ült a vonaton és vitte őket a fehér önkívületbe, abba a hóba?

— És csak futólag? Most mért nem vagy őszinte? Hát megértelek, tudod, hogy megértelek és elfogadtalak, olyannak, amilyen vagy, amikor Mártával jóba letél, megértettem, csak azt nem bírom, hogy nem vagy őszinte... Milyen asszony ez? Mondd meg, szeretném tudni, ezt megértheted, milyen ez a másik asszony, ez az Edit? Már a neve is... Milyen? Más is volt már, mi?

— Hogy képzeled?

— És csók? Nagy, rendes csók, mi? — ránézett Lukácsra, őlni szeretett volna. A szemébe vágni, elrondítani az arcát... Éva fogta az íróasztal szélét, lenézett a színes golyóstollakra, minden olyan túl-színesnek, túl-szépnek tűnt a férje asztalán. A férfi keze a szövegen hevert: „Az én asszonyom, a te asszonyod...” kacskaringós betűkkel fölírta egy vonalas lapra.

— Szereted is? — Éva egészen csöndesen mondta.

— Éva, hogy mondhatz ilyet? — Lukács érte akart nyúlni, de az asszony elhúzódott, törekenyen mentette magát.

— Úgy szeretném tudni. Hogy milyen? Mit találsz benne? A szája más, vagy, vagy a... lába, a melle... — könnyes lett a szeme, elfordult a könyvszekrény felé. — Milyen?

Lukács csak ült, leeresztette a karját, megtámaszkodott a szék hátán. Mit értesen meg magából, mikor maga sem érti? Mit mondjon? Hogy csal? Hogy kapkod? Egyik napot a másikra? Szeretne kiszabadulni önmagából, mint egy kelepceből, de nem tud? Ezt mondja? Minden nőnek magyarázza ezt el? Hogy nem szerelemről van szó. Hogy nem alszik éjjel, csak figyelni Éva lélegzését, és egy kicsit megnyugszik, ott van. „Az én asszonyom.” Itt fekszik. Egy test, hálóingben, egyszerűen, meghúzódik itt mellettem, me-nekülően, mint egy állatka. Ő meg figyelni a falakat, az éjjeli csöndet, hogy hogy kattant időnként a fűtőtest. Nem gyújt villanyt, nehogy Éva fölkeljen. Nézi a sötétet, néha már látni véli a fekete falat önmaga előtt, kinyújthatná a kezét, megérinthetné... de ez a fekete fal talán saját maga, ez a dolgok vége. És nem érti ezt a fekete falat, nem magyarázhatja el Évának, Mártának, Editnek, hogy mi ez? Inkább...

— Inkább nem válaszolsz. Tudom. És én meg itt állok és fagatlak és megalázom magam... Meztelenül utánad lopózom, te meg más asszonyokkal vagy te-le... Pfu! Milyen megalázó. — Összefogta kis mellén a pongyolát, Lukácsnak eszébe jutott, mindig így állt a tejesbolt előtt,

Mestrovics

Ismeretlen katona emlékműve

és topogva várta a magára kapott kabátban, akkor is esett a hó, ő meg futott felé. Így állt mindig. Ha síremlékem lesz, ilyen nőt kell faragni — még ez is átvillant holtfáradt agyán. Főlnézett, ment Éva felé, kinyújtotta a kezét, hogy megfogja a várásban meghajolt kis vállat — most meg kell köszönni, az egészet, hogy kitért mellette, az elmúlt nyolc évben, a gyerekkort is meg kelene köszönni, a napi tüzet, amiért bírt dolgozni, félkelni, megborotválkozni, kimenni az utcára, megköszönni, meg kellene köszönni az egész kis testet, ahogy emelte őt, mikor tüdőgyulladásban feküdt, és ő meg kötözte rá a priznicet, emelte őt — de nem mondott semmit. Nyúlt Éva fele, de az a sarokba húzódot.

— Ne fogj meg. Ajánlom, hogy ne fogj meg. Ne nyúlj hozzám — kiss vjjával előtte lebegett, figyelmeztetően integetve. Lukács ment felé mosolygott, butaság, gondolta, mintha egy életen át mennék felé, alig látok — hirtelen megingott, elsédült, elsötétült előtte a világ.

— Feri! Jaj! Mi az? Lukács a heverőig lépett, elfeküdt rajta. Éva fogta, füljebb segítette, megfordította, jajgatott, alig bírta a nagy testet.

— Mi van, édes? Mi van. Ferikém? Rosszul vagy? Agyon tanulod magad, jaj, istenem!

— Menj el az orvosért, Éva. Jó lesz Boda is, itt a harmadik házban... — lassan mondta, nehezen, kapkodta a levegőt. — Talán a szívem.

— Nem hagylak egyedül! Nem, nem. Hozok vizet ruhát... Itt? — kigombolta Lukács az inget, dörzsölte a mellét. Szipogott.

— Muszáj menned. Te nem tudsz segíteni. Orvos kell, Éva. — Jaj, istenem! — sírásra fakadt.

— Most ne sírj. Menj. Majd túljutok...

Éva kiszaladt, Lukács hallotta, kapkodva öltözik. Körülnézett a szobában, a hó megvilágította a tárgyakat, de ő nem egészen pontosan látta. A kis szekrényen egy modern váza volt, vagy szobor — nem is tudja.

Éva bependerült.

— Ne haragudj. Jobban vagy? Sietek. Addig is beszólok a szomszédba, nézzenek át. Mindjárt itt vagyok. Ne haragudj — Megesókolta a homlokát. — Nem baj, ha csokolóztatok. Vigyázz magadra.

Kiment.

De baj, gondolta Lukács. Baj az egész. Nem értitek. Edit is vár valamit. A szájjával. Elé áll. Kődös a szeme. Ha teheti, a kezéhez ér. — Főlnézett a kezét, nézte, mi ez a kéz? — És ha táncol, belétapad. Ő is menekül. De mi elől? Csak meg ne szeresse.

Andrássy Lajos

JANUÁR

A hóbuckákon napsugár keringett: megcsudáltam, mint lányt a nagykölyök, Ifjúságomtól jött ez üzenet s emlékeimből vontam köbgyököt...

A TÖLGY ELŐTT

Még csemeteként öntöztek az álmok s kapaszkodtál így gyökereiddel érdes, vérvő kövek s humusztelített földben, tört ágakkal s rugalmas derékkel dacoltál szélnek, vártalan viharnak s a jég bilincsét lerázva magadról minden március új erővel áldott... (Ovál-tükrökből néztél vissza rám így míg friss szememben titkolt vágjak égtek.) Láttalak délceg férfikorban: térded a fellegekig ért s karjaid csillagokkal játszottak, mint a klikkerekkel, Naptól vívtál magadnak sugárkoszorúkat s érdemeleket melledre a Fénytől Utad, ma már, egy szabálytalan félkör, mely önmagába mégis visszatér majd és tőled is függ: előbb-e vagy később, hát most keményítsd derekadat — törjön, ha vihar szállt villámok tüzeiben a zord elemek túlerőre jutnak, de ágaidat fosztó szél dühétől már meg ne hátrálj — húzd ki most a melled. erődre még csak ezután kell ügyelned: köröttes — s tőled — nőnek csemetéid, őket kell védni, hogy felnőttek feszülve új erdeinket dúsítsák, s a nedvet, — mely magot duzzaszt, csírást szoptat — óvják, termékenyítsék ós-galaktikánkat! Mert senki sem él: önmagának-élve... Játssza a hőst — belül reszketve, félve, hogy megbukik e szerepkörben — mégis küzd, hogy majd élte ne múljon hiába, s utódainak példát így mutatva bizonyíthassa: semmi sem lett ingyen, s bolygónkon sincsen véletlen ajándék! Rázd le ágaidról a göncöt s délcegebben nézz vissza rám is... Nem öncél — s nem jaja.

GYŰLÖLJ — SZERESS

Ölelj csak úgy, ahogyan érzel: ne csak szerelmes gyöngéd, puha kézzel, ölelj testeddel, foglald és körömmel, a tépő kint keverd el így örömmel, gyűlölj ahogyan gyűlölni csak nő tud, s ily szenvedéllyel kívánj majd, ha felfut a vágy szívedben — s eltűnik ez az árnyék arcunk elől! Tudd: úgy előttem járnék, mint elővéd a dzsungelben, hogy védjen még testem is — e hitvány — észrevétlen veszélyektől, s egy mondatlan szavadra béklyót kötnek izgékony önmagadra, ha biztossá lehetne bennem, ami képes: hogy nem lennék ezzel még inkább vétkes... Nézlek — s érzem, hogy titkon Te is nézel: ölelj csak úgy — s ne szégyellj — ahogyan érzel.

ARASZNYI CSENDEN

Villám, mennydörgés, sugáreső és pernye... Elemek harca s rafinált fegyvereknek ziháló versenyfutása, eredmény: hulla, hulla és hulla, hulla, hulla, hulla! Árnyképek? Élet! Csodálat hogy még élek.

Szívemre szinte csöndes béke hullott, nem megbocsájtó, felejtő, s nem átkos, — csak, mint a szűz hó: befőtte s elolvad, védi vetését fagytól, varj-hadaktól, majd piszkos-szürkén (nikotinszeméttől?) feloldódik s az áldó nedvek útján gyökérbe kúszik. — Nem, nem átkos: minden dühéért, ami volt, másokat fojtva e felszín-csendes tóba — s nem magányos, nem steril térbe bűvő, zöld közönyből s a „nem-törődöm” falaiból húzott csigaházába bujdosó bús béke... Egy szusszanásnyi, start előtti: mélyből felszínre bukva, levegőt harapni — Szívemre szinte csöndes béke hullott, az élet harc — s e csend csupán arasznyi.